

ZADANIA SAMORZĄDU WOJEWÓDZKIEGO W BUDOWIE SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

mgr Paweł A. Nowak

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego
Katedra Gospodarki Samorządu Terytorialnego

p.o. Naczelnika Wydziału ds. Społeczeństwa Informacyjnego
Departament Infrastruktury, Urząd Marszałkowski w Łodzi

mgr Paweł A. Nowak

Naczelnik Wydziału ds. Społeczeństwa Informacyjnego w Departamencie Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi odpowiada za realizację kluczowych projektów z zakresu SI (np. Wrota Regionu Łódzkiego, Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna), promowanie idei SI w Regionie Łódzkim oraz współpracę z podmiotami publicznymi i prywatnymi w tym zakresie.

Nauczyciel akademicki w Katedrze Gospodarki Samorządu Terytorialnego Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Specjalizuje się w szeroko rozumianej problematyce społeczeństwa informacyjnego, w tym: marketingu terytorialnym, społeczno-kulturowych uwarunkowaniach gospodarki przestrzennej oraz finansach publicznych

WSTĘP

Komisja Europejska przedstawiła w marcu 2010 r. strategię Europa 2020 zmierzającą do wyjścia z kryzysu i mającą przygotować unijną gospodarkę na wyzwania następnego dziesięciolecia. W strategii Europa 2020 nakreślono wizję wysokiego poziomu zatrudnienia, gospodarki niskoemisyjnej, wydajności i spójności społecznej, który ma zostać osiągnięty poprzez konkretne działania na szczeblu unijnym i krajowym. Walka na rzecz wzrostu i zatrudnienia wymaga przejścia odpowiedzialności na najwyższym szczeblu politycznym oraz mobilizacji wszystkich podmiotów w całej Europie.

Europejska Agenda Cyfrowa jest jednym z siedmiu projektów przewodnich strategii Europa 2020. Jej zadaniem jest określenie głównej roli, jaką muszą odegrać technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK), jeżeli Europa chce osiągnąć swoje ambicje na rok 2020.

Celem agendy jest nakreślenie drogi pozwalającej na maksymalne wykorzystanie ekonomicznego i społecznego potencjału TIK, w szczególności internetu, który stanowi ważny środek działalności gospodarczej i społecznej: służy on pracy, zabawie, komunikacji oraz pozwala na swobodne wyrażanie poglądów. Sukces agendy przyczyni się do wzrostu innowacyjności, wzrostu gospodarczego oraz poprawy codziennego życia obywateli i przedsiębiorstw. Szersze i skuteczniejsze zastosowanie technologii cyfrowych umożliwi Europie zmierzenie się z głównymi stojącymi przed nią wyzwaniami. Dla Europejczyków będzie to oznaczać lepszą jakość życia dzięki, między innymi, lepszej opiece zdrowotnej, bezpieczniejszemu i wydajniejszemu transportowi, czystszyemu środowisku, nowym możliwościom w zakresie mediów oraz łatwiejszemu dostępowi do usług użyteczności publicznej i treści kulturowych.

Sektor TIK odpowiada bezpośrednio za 5 % europejskiego PKB, a jego wartość rynkowa wynosi 660 mld EUR rocznie, jednakże o wiele bardziej przyczynia się on do ogólnego wzrostu produktywności (20 % bezpośrednio z sektora TIK, a 30 % z inwestycji w TIK). Wynika to ze znacznej dynamiki i innowacyjności sektora oraz z jego zdolności do zmiany sposobu działania innych sektorów. Jednocześnie wzrosło znaczenie skutków społecznych TIK. Przykładem zmiany sposobu życia jest fakt, że w Europie codziennie korzysta z internetu ponad 250 mln osób, zaś prawie wszyscy Europejczycy posiadają telefony komórkowe(1). Według danych z 2007 roku, czyli zdecydowanie sprzed kryzysu gospodarki UE, technologie informacyjne i komunikacyjne odpowiadają za jedną czwartą wzrostu produktu krajowego brutto i 40% wzrostu produktywności w Unii Europejskiej.

Co równie istotne dla społeczeństwa informacyjnego, zagadnienia związane z jego rozwojem nie znajdują się jeszcze w głównym nurcie zainteresowań nauk społecznych. Należy więc przypomnieć ostrzeżenie z całkiem innej epoki (...), Ewangelii wedle Św. Mateusza: „Biada tym co nie odczytują znaku czasów”. A znaków tych dzisiaj jest bardzo wiele, wszystkie razem wskazują, że przełom drugiego i trzeciego Tysiąclecia jest bardziej przełomowy, niż był nim przełom pierwszego i drugiego Tysiąclecia. Wkraczamy bowiem w nową erę, którą nazywa się różnie: wiekiem informacji, epoką cyfrową, a społeczeństwo – społeczeństwem informacyjnym, telematycznym, sieciowym(2).

Celem niniejszego opracowania jest przybliżenie podstawowej problematyki budowy społeczeństwa informacyjnego w Polsce w kontekście realizacji zadań własnych samorządu wojewódzkiego. Na przykładzie województwa łódzkiego spróbuję również przestawić logikę interwencji publicznej, jej główne kierunki oraz źródła finansowania.

I. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE – HISTORIA POWSTANIA, DEFINICJE, WŁAŚCIWOŚCI I FUNKCJE

W celu dokładnego zobrazowania zadań samorządu wojewódzkiego w budowie społeczeństwa informacyjnego niezbędne jest doprecyzowanie zakresu tego pojęcia. „Społeczeń-

stwo informacyjne” po raz pierwszy pojawiło się w artykule o teorii ewolucji społeczeństwa opartego na technologiach informatycznych opublikowanym przez Tadao Umehao w 1963 r. (wersja oryginalna „jōhōka shakai”), zaś na stałe w przestrzeni publicznej zagościł po ukazaniu się rozprawy Kiyohito Koyamy - Wprowadzenie do Teorii Informacji(3).

Jak zawsze w wypadku nowych pojęć wchodzących do nauk społecznych pojawiło się wiele prób zdefiniowania zagadnienia. I tak w ujęciu przemysłowym społeczeństwo informacyjne to takie, w którym informacja stała się zasobem produkcyjnym określającym nowe przewagi konkurencyjne w stosunku do otoczenia, a równocześnie zapewniającym rosnący poziom adaptacyjności społecznej, w wyrazie ogólnym i w wyrazie jednostkowym, do zmieniającej się lawinowo zmienności otoczenia(4).

Nieco inna jest definicja w ujęciu społecznym. Społeczeństwo informacyjne jest nowym typem społeczeństwa, różniącym się od społeczeństwa industrialnego. W odróżnieniu od (...) określenia postindustrialne - w społeczeństwie informacyjnym produkcja informacji oraz wartości niematerialnych staje się siłą napędową do formowania i rozwoju(5), zaś w ujęciu gospodarczym (makroekonomicznym) społeczeństwo informacyjne to społeczeństwo, które nie tylko posiada rozwinięte środki przetwarzania informacji i komunikowania, lecz środki te są podstawą tworzenia dochodu narodowego i dostarczają źródła utrzymania większości społeczeństwa(6). Jedną z bardziej usystematyzowanych definicji społeczeństwa informacyjnego przytaczają Łuszczak i Pawłowska.

Społeczeństwo informacyjne to wielowymiarowa rzeczywistość współtworzona przez cztery podstawowe substraty:

- Technologiczny – infrastruktura technologiczna, czyli dostępność urządzeń służących gromadzeniu, przetwarzaniu, przechowywaniu i udostępnianiu informacji, mnogość kanałów przesyłania danych oraz możliwość łączenia ich w rozmaite konfiguracje,
- Ekonomiczny – sektor informacyjny gospodarki, czyli te gałęzie produkcji i usług, które zajmują się wytwarzaniem informacji oraz technik informacyjnych, a także ich dystrybucją. Społeczeństwa informacyjne charakteryzują się dużym udziałem tych dziedzin gospodarki w PKB.
- Społeczny – wysoki odsetek osób korzystających w pracy, szkole i domu z technologii informatycznych, co jest zbieżne z wysokim poziomem wykształcenia społeczeństwa.
- Kulturowy – wysoki poziom kultury informacyjnej, przez którą rozumie się stopień akceptacji informacji jako dobra strategicznego i towaru, a także odpowiedni poziom kultury informatycznej, przez którą rozumie się opanowanie umiejętności związanych z obsługą urządzeń informatycznych(7).

Różnice pomiędzy poszczególnymi definicjami wynikają przede wszystkim z wielopłaszczyznowości pojęcia „społeczeństwo informacyjne może zostać znalezione na przecięciu, kiedyś odrębnych przemysłów: telekomunikacyjnego, mediów elektronicznych i informatycznego, bazujących na paradygmacie cyfrowej informacji”(8), a co za tym idzie z opisywania tej rzeczywistości z punktu widzenia najbliższego zainteresowaniom poszczególnych autorów. Poza dyskusją dla większości z nich są właściwości i funkcje jakie posiadać będzie społeczeństwo informacyjne.

Właściwości społeczeństwa informacyjnego:

- Wytwarzanie informacji – masowy charakter generowanych informacji, masowe zapotrzebowanie na informację i masowy sposób wykorzystywania informacji.
- Przechowywanie informacji – techniczne możliwości gromadzenia i nieograniczonego magazynowania informacji.
- Przetwarzanie informacji – opracowywanie technologii i standardów umożliwiających m.in. ujednolicony opis i wymianę informacji.
- Przekazywanie informacji – przekazywanie informacji bez względu na czas i przestrzeń.
- Pobieranie informacji – możliwość odbierania informacji przez wszystkich zainteresowanych.
- Wykorzystywanie informacji – powszechne, otwarte i nielimitowane korzystanie z Internetu jako źródła informacji.

Funkcje społeczeństwa informacyjnego:

- Edukacyjna – upowszechnienie wiedzy naukowej oraz uświadamianie znaczenia podnoszenia kwalifikacji.
- Komunikacyjna – Społeczeństwo informacyjne ma za zadanie stworzenie możliwości komunikowania się wielu różnorodnych grup w obrębie całości społeczeństwa globalnego.
- Socjalizacyjna i aktywizująca – mobilizacja osób czasowo lub stale wyłączonych z możliwości swobodnego funkcjonowania społeczeństwa. Cechuje się także wykonywaniem zawodu bez konieczności wychodzenia z domu i aktywizacją niepełnosprawnych.
- Partycypacyjna – możliwość prowadzenia debat i głosowania w Internecie.
- Organizatorska – tworzenie warunków konkurencyjności na rynku.
- Ochronna i kontrolna – stworzenie mechanizmów obrony obywateli i instytucji przed wirtualną przestępczością.

Z powyższego przeglądu cech i funkcji wynikają wprost działania niezbędne do powstania społeczeństwa informacyjnego, które można połączyć w trzy podstawowe grupy:

- budowa infrastruktury,
- budowa e-usług,
- budowa popytu (w tym szkolenia).

O ile w wypadku budowy infrastruktury i w ograniczonym zakresie budowy e-usług, wiodącą rolę pełnią podmioty komercyjne (np. budowa sieci światłowodowych na potrzeby świadczenia usług telekomunikacyjnych, czy z najbardziej popularnych e-usług, usługi bankowości elektronicznej oraz zakupy przez Internet), to w wypadku tworzenia e-usług o charakterze publicznym, szkoleń kompetencyjnych czy aktywizacyjnych oczywiste jest, że podmioty gospodarcze nie odgrywają w nich dominującej roli za względu na niską rentowność takich działań lub ograniczenia prawne.

II PRAWNE ASPEKTY INTERWENCJI WOJEWÓDZKIEJ ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ W BUDOWĘ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYNEGO

Trzeci stopień administracji samorządowej – samorządowe województwo - został powołany Ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa(9). Od dnia 1 stycznia 1999 r. samorząd województwa:

- 1) wykonuje określone ustawami zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność,
- 2) dysponuje mieniem wojewódzkim,
- 3) prowadzi samodzielnie gospodarkę finansową na podstawie budżetu(10).

Zgodnie z obowiązkami nałożonymi przez ustawodawcę, podstawowymi celami działania samorządowego województwa jest dbanie o rozwój regionu, który obejmuje oraz zachowanie jego tożsamości, dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego.

W tym celu został nałożony obowiązek przygotowania i realizacji dokumentu planistycznego o charakterze regionalnej strategii rozwoju

Samorząd województwa określa strategię rozwoju województwa, uwzględniającą w szczególności następujące cele:

- 1) pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej,
- 2) pobudzanie aktywności gospodarczej,
- 3) podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa,
- 4) zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń,
- 5) kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego(11).

Jednak zapis taki pozwoliłby na daleko idącą dowolność interpretacyjną zakresu realizowanych zadań, dlatego w artykule 14.1 Ustawy o samorządzie województwa określona została

szczegółowa lista zadań własnych samorządu województwa stanowiących „program obowiązkowy”. Do zadań tych zalicza się m.in. wspieranie edukacji publicznej, w tym szkolnictwa wyższego, promocję i ochronę zdrowia, wspieranie kultury i ochrony jej dóbr, modernizację terenów wiejskich, zagospodarowania przestrzennego, organizację transportu zbiorowego i dróg publicznych, ochronę praw konsumentów, przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację lokalnego rynku pracy oraz działalność w zakresie telekomunikacji (zapis dotyczący działalności telekomunikacyjnej pojawił się po nowelizacji związanej ze „specustawą telekomunikacyjną – przyp. PN)(12).

W podstawowej formie, działania w tym zakresie ograniczały się do przekazania z budżetu województwa środków dla poszczególnych instytucji bezpośrednio je realizujących (szpitale, szkoły, zarządy dróg wojewódzkich, dofinansowanie kolejowych przewozów regionalnych, etc.). Wynikało to tak z braku pomysłów na efektywniejszą realizację powierzonych zadań, jak również z braku środków w budżecie województwa na działania prorozwojowe.

Sytuację w znacznym stopniu zmieniło wejście Polski do Unii Europejskiej. Potężny zastrzyk gotówki w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (lata 2004 – 2006), a następnie jeszcze większy z Regionalnych Programów Operacyjnych (lata 2007 – 2013) przeznaczony w dużej mierze na niwelowanie różnic rozwojowych w stosunku do krajów „starej Unii” spowodował, że większość województw zaktualizowało swoje strategie rozwojowe planując inwestycje znacznie ambitniejsze i o istotnie szerszym zakresie.

W celu zachowania spójności rozwoju państwa ustawodawca nałożył na samorząd obowiązek koherentności strategii regionalnych z dokumentami strategicznymi poziomu krajowego i europejskiego. Dotyczy to zarówno spójności rzeczowej jak i czasowej

W praktyce musi to oznaczać zgodność dokumentów regionalnych z dziedzinowymi strategiami rozwoju:

- na poziomie europejskim z Europejską Agendą Cyfrową (EAC) oraz jej wdrożeniem na poziomie krajowym, dla którego niezwykle cenna będzie również refleksja dotycząca implementacji celów EAC dokonana przez władze regionalne i lokalne(13).

- na poziomie krajowym ze Strategią rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013(14), która zakłada następujące główne kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach:

Człowiek:

Przyspieszenie rozwoju kapitału intelektualnego i społecznego Polaków dzięki wykorzystaniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych,

Gospodarka:

Wzrost efektywności, innowacyjności i konkurencyjności firm, a tym samym polskiej gospodarki na globalnym rynku oraz ułatwienie komunikacji i współpracy między firmami dzięki wykorzystaniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych,

Państwo:

Wzrost dostępności i efektywności usług administracji publicznej przez wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych do przebudowy procesów wewnętrznych administracji i sposobu świadczenia usług(15).

Miarą obrazującą realizację strategii jest 13 celi szczegółowych, z których część powinna być realizowana przez samorządy wojewódzkie w ramach projektów własnych, a część przez kreowanie konkursów umożliwiających dofinansowanie działań podmiotów zewnętrznych (innych jest, NGO oraz przedsiębiorców) w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz każdego z szesnastu Regionalnych Programów Operacyjnych. Przy czym istotne jest, aby projekty własne były silnie skorelowane z zadaniami własnymi wynikającymi z Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

Nową rzeczywistość w zakresie budowy społeczeństwa informacyjnego spowodowała Ustawa z dnia 5 maja 2010 roku o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych(16), która upo-

ważnia jednostki samorządu terytorialnego do prowadzenia działalności telekomunikacyjnej. Do tego momentu, w wypadku samorządów wojewódzkich, inwestycje w obszarze telekomunikacji budziły wiele wątpliwości formalno-prawnych, np. w zakresie zasadności interwencji publicznej w działania nie należące wprost do zadań własnych samorządu. Dopiero po wejściu w życie ustawy z dnia 5 maja 2010 roku o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych samorządy mogą budować sieci telekomunikacyjne (zarówno o zasięgu regionalnym jak i lokalnym), co jest traktowane jako zadanie własne o charakterze użyteczności publicznej. Zadania te powinny być finansowane ze środków własnych jednostek (w tym pozyskanych z programów pomocowych UE).

Jednostki samorządu terytorialnego będą budować przede wszystkim infrastrukturę telekomunikacyjną, jej elementy pasywne (kanalizacja kablowa, pomieszczenia kolokacyjne, słupy, maszty, kable) oraz przygotowywać inwestycje na potrzeby wykorzystania jako podstawowej warstwy sieci telekomunikacyjnych. Samorządy mogą również budować w pełni funkcjonalne sieci telekomunikacyjne, a także eksploatować takie sieci i infrastrukturę oraz nabywać prawa do już istniejącej infrastruktury.

Istotną nowością jest umożliwienie działalności w zakresie udostępniania infrastruktury i sieci przedsiębiorcom telekomunikacyjnym, a także dysponentom innych sieci niż publiczne. Ustawa z dnia 5 maja 2010 roku o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych przewiduje także ułatwienia w zakresie lokalizacji szczególnej formy inwestycji, jaką są regionalne sieci szerokopasmowe - lokalizacja takich inwestycji ustalana będzie na mocy decyzji o ustaleniu lokalizacji regionalnej sieci szerokopasmowej wydawanej przez właściwego miejscowo wojewodę. Rozwiązanie zakładające wydawanie decyzji lokalizacyjnych przez wojewodę – niezależnie od istnienia lub treści planów zagospodarowania przestrzennego – zdecydowanie przyspieszy przygotowanie i realizację inwestycji.

Ustawa reguluje również ułatwienia dla inwestycji telekomunikacyjnych na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakłada bowiem, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności

III. WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE – BUDOWA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO I JEJ FINANSOWANIE

Województwo Łódzkie jako jedno z pierwszych w Polsce opracowało sektorową strategię rozwoju dla społeczeństwa informacyjnego. 19 września 2007 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął i-Łódzkie 2013 – Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Województwie Łódzkim do roku 2013(17), który określa priorytety rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie wskazując jednocześnie kluczowe projekty własne, które mają doprowadzić do zakładanego poziomu rozwoju potencjału e-rozwoju.

Punktem wyjścia dla tego dokumentu była diagnoza stanu rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie łódzkim – rok 2006. W celu zidentyfikowania stanu e-rozwoju w województwie łódzkim w roku 2006 posłużono się badaniem z wykorzystaniem tzw. wskaźnika potencjału eRozwoju skonstruowanego przez ekspertów Stowarzyszenia Miasta w Internecie do analiz rozwoju społeczeństwa informacyjnego na poziomie powiatów. (...) W województwie łódzkim nie zdiagnozowano ani jednego powiatu o bardzo wysokim poziomie eRozwoju. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął w przypadku Łodzi, co pozwoliło na zakwalifikowanie tego ośrodka – wspólnie z powiatem grodzkim Skierniewice oraz powiatem łódzkim wschodnim – do grupy powiatów o wysokim poziomie eRozwoju. Do grupy charakteryzującej się niskim poziomem eRozwoju zakwalifikowano 12 powiatów, czyli połowę jednostek terytorialnych tego poziomu w regionie(18). Potencjał eRozwoju został następnie skorelowany z potencjałem innowacyjnym sektora TIK w regionie, wykorzystaniem teleinformatyki w systemie oświaty i szkolnictwa wyższego, wskaźnikami informatyzacji urzędów administracji publicznej województwa łódz-

kiego oraz komputeryzacją gospodarstw domowych regionu łódzkiego.

Pozwoliło to na opracowanie priorytetów rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie:

Priorytet I – kapitał ludzki dla eRozwoju – zakłada działania na rzecz tworzenia i podnoszenia kompetencji teleinformatycznych niezbędnych do:

- efektywnego korzystania z zasobów informacji dostępnych w Internecie,
- procy z wykorzystaniem narzędzi i usług dostępnych on-line
- życia w otoczeniu stale rozwijających się rozwiązań teleinformatycznych (zdalna edukacja, kontakty z władzami publicznymi, ale także rozrywka)

Priorytet II - wzrost gospodarczy bazujący na innowacyjnych rozwiązaniach teleinformatycznych – obejmuje bezpośrednie wsparcie inicjatyw na rzecz realizacji innowacyjnych przedsięwzięć bazujących na wykorzystaniu produktów i usług teleinformatycznych oraz inicjatyw modernizacji przedsiębiorstw branż tradycyjnych w oparciu o TIK(19)

Priorytet III – usługi on-line przyjazne mieszkańcom – zakłada wsparcie inicjatyw administracji samorządowej i samorządowych jednostek organizacyjnych mających na celu budowę i upowszechnienie systemu eUsług publicznych oraz wsparcie rozwoju innych usług dostępnych zdalnie.

Realizacja strategii i-Łódzkie 2013 Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Województwie Łódzkim do roku 2013 jest więc możliwa wyłącznie w oparciu o projekty realizowane w ramach trzech filarów budowy Społeczeństwa informacyjnego:

1. Wiedza i umiejętności, czyli kompetencje cyfrowe przedsiębiorców i mieszkańców regionu.
2. Kontent, czyli usługi i aplikacje dostępne on-line.
3. Infrastruktura, czyli dostęp do usług szerokopasmowego Internetu.

Trwająca perspektywa finansowa 2007 – 2013 zawiera wiele różnorodnych instrumentów finansowych możliwych do wykorzystania w budowie społeczeństwa informacyjnego. Należy jednak zauważyć, że opisy poszczególnych programów operacyjnych oraz typów działań i projektów, które dzięki nim można realizować, stanowią gmatwaninę wzajemnych powiązań i odwołań. Powoduje to, że skuteczne wykorzystanie środków pomocowych z Unii Europejskiej wymaga posiadania znacznej wiedzy teoretycznej oraz doświadczenia. Dodatkowym utrudnieniem w sięganiu po środki pomocowe jest niewielka ilość opisów dobrych praktyk z Polski, zaś dobre praktyki z krajów tzw. „starej Unii” są trudno przenaszalne m.in. ze względu na bardzo istotne różnice w uwarunkowaniach prawnych. Na przykładzie województwa łódzkiego spróbujemy prześledzić jak z tym problemem radzi sobie samorząd regionalny.

Wybór regionu łódzkiego jako przykładu jest w pełni uzasadniony, ponieważ jest on jednym z liderów w tym zakresie wśród polskich regionów. Potwierdzeniem tej pozycji jest otrzymana w 2010 roku, podczas 14. Konferencji Miasta w Internecie, nagroda pod patronatem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji „Złota @ 2010”, w kategorii Polski Region – Lider Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

W ramach każdego z wymienionych powyżej filarów budowy społeczeństwa informacyjnego, samorząd województwa łódzkiego realizuje projekty własne. Przegląd realizowanych projektów przygotowany został w stałym układzie: tytuł projektu, cele (krótki opis), wartość, źródło finansowania.

1. Wiedza i umiejętności, czyli kompetencje cyfrowe przedsiębiorców i mieszkańców regionu

1.1 - Kapitał Innowacji 2009. Aktualizacja Regionalnej Strategii Innowacji w województwie łódzkim

Beneficjentami projektu są podmioty odpowiedzialne za opracowanie i wdrażanie Regionalnej Strategii Innowacji, przedsiębiorcy i pracownicy naukowcy. Jest to kluczowa grupa dla

rozwoju w regionie gospodarki opartej na wiedzy.

Celem projektu jest aktualizacja Regionalnej Strategii Innowacji (RSI) poprzez określenie stanu rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w regionie oraz poziomu wykorzystania innowacyjnych rozwiązań teleinformatycznych w jednostkach zajmujących się opracowaniem i wdrażaniem założeń RSI, które w efekcie ma służyć ustaleniu ich potrzeb szkoleniowych.

Budżet projektu - 700.000 zł. Projekt finansowany z działania 8.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (projekt systemowy)

1.2 – Kapitał Innowacji 2009. Kurs Trenerski

Celem projektu było stworzenie odpowiedniego zespołu wspierającego rozwój RSI poprzez wyposażenie 10. osobowej grupy trenerów, pracowników Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, w wiedzę w zakresie innowacji i społeczeństwa informacyjnego. Osoby te będą uczestniczyć jako trenerzy w szkoleniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski w Łodzi dla jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek podległych oraz dla przedsiębiorców w zakresie innowacyjności, społeczeństwa informacyjnego, gospodarki opartej na wiedzy oraz źródeł finansowania rozwoju w/w dziedzin.

Budżet projektu - 110.000 zł. Projekt finansowany z działania 8.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (projekt systemowy)

1.3 Nowoczesny samorząd – podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek samorządu terytorialnego Województwa Łódzkiego.

Przy okazji badań prowadzonych na potrzeby aktualizacji RSI oraz samooceny CAF przeprowadzonej w Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi okazało się, że jedną z istotnych przeszkód dla budowy społeczeństwa informacyjnego w regionie jest brak podstawowych kompetencji komputerowych wśród pracowników administracji samorządowej, czyli osób które zgodnie z logiką tworzenia społeczeństwa informacyjnego powinny stanowić forpocztę zmian. Dla podniesienia poziomu tych kompetencji oraz stworzenia standardu, który stałby się obowiązkowy dla pracowników administracji samorządowej w regionie został przygotowany projekt „Nowoczesny samorząd – podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek samorządu terytorialnego Województwa Łódzkiego”.

Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie, celem projektu jest podniesienie i ujednolicenie kompetencji komputerowych oraz komunikacyjnych beneficjentów, co wiąże się ze wzrostem jakości usług świadczonych w urzędach administracji publicznej.

W zakresie kompetencji komputerowych wszyscy pracownicy Partnerów Projektu (Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, Starostwa Powiatowego w Zgierzu oraz Starostwa Powiatu Łódzkiego Wschodniego), odbędą szkolenia przygotowujące do zadania egzaminu ECDL (Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych) oraz przystąpią do egzaminów. Dodatkowo planowane są specjalistyczne szkolenia dla informatyków.

W zakresie kompetencji komunikacyjnych przygotowany jest blok szkoleń dla pracowników bezpośrednio kontaktujących się z klientami Partnerów Projektu – szkolenia obejmują wiedzę z zakresu tworzenia i przekazywania informacji, systematyzujące wiedzę z zakresu zasad pisania pism, odpowiedzi na pytania itp. oraz tworzenia dokumentów na potrzeby Internetu. Dodatkowo wybrani pracownicy Partnerów Projektu odbędą szkolenia z zakresu tworzenia i administrowania stronami internetowymi, programów fotoedycyjnych oraz podstawowych umiejętności graficznych.

Budżet projektu - 1.155.000 zł. Projekt finansowany z działania 5.2.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (projekt konkursowy)

1.4 Aktualizacja RSI – badania i monitoring

Celem projektu jest umożliwienie stałego monitoringu kondycji MŚP poprzez opracowanie metody systematycznego badania, co pozwoli na konsekwentne wsparcie odpowiadające rze-

czywistym potrzebom sektora MŚP, przeprowadzenie inwentaryzacji posiadanego potencjału w regionie łódzkim, wypracowanie odpowiednich strategii wsparcia sektora MŚP oraz na przygotowanie szerokiej oferty usług świadczonych w regionie, wypracowanie metodologii prowadzącej do jak najszerszego spojrzenia na problematykę małych i średnich przedsiębiorstw w regionie.

Budżet projektu 1.328.000 zł. Projekt finansowany z działania 9.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (projekt systemowy).

1.5 Łódzka Platforma Transferu Wiedzy

Projekt ten ma na celu zbliżenie dwóch kluczowych dla rozwoju województwa sektorów: MŚP oraz B+R. Ponadto jego założeniem jest wytworzenie trwałych i owocnych powiązań między środowiskiem biznesu, a światem nauki przy wsparciu administracji publicznej. Wśród podmiotów objętych wsparciem znajdują się przedsiębiorcy, pracownicy nauki z zakresu innowacyjności oraz pracownicy instytucji otoczenia biznesu i administracji publicznej. Integralną częścią Platformy będzie portal internetowy umożliwiający wymianę doświadczeń i informacji między jednostkami naukowo-badawczymi, przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu.

Budżet projektu - 1.456.000 zł. Projekt finansowany z działania 9.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (projekt systemowy)

1.6 Strategiczna mapa regionu – badania regionu łódzkiego z opracowaniem scenariuszy rozwojowych

Celem projektu jest dostarczenie, z wykorzystaniem TIK, podmiotom wpływającym na sytuację społeczno-gospodarczą w województwie łódzkim wiedzy niezbędnej do podejmowania strategicznych decyzji poprzez opracowanie alternatywnych scenariuszy rozwojowych – uwzględniających optymistyczne, pesymistyczne i neutralne wersje zdarzeń dla wszystkich gmin, powiatów i podregionów województwa łódzkiego.

Projekt finansowany z działania 8.1.4 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (projekt systemowy)

1.7 Regiony na rzecz lepszych połączeń szerokopasmowych - B3 Regions

Projekt realizowany pod auspicjami UE, który służy wypracowaniu najlepszych i najskuteczniejszych rozwiązań we wprowadzaniu technologii szerokopasmowych, szczególnie na obszarach górskich, wiejskich i opóźnionych w rozwoju. Celem projektu jest zdobycie praktycznej wiedzy w zakresie przygotowywania, realizacji i utrzymania inwestycji teleinformatycznych poprzez zoptymalizowanie procesu budowy sieci szerokopasmowych, umożliwienie skorzystania z międzynarodowych dobrych praktyk, a dzięki temu skuteczniejsze spożytkowanie środków.

Ogólna wartość projektu - 3.500.000 EURO. Projekt finansowany z INTERREG IV C

2 Kontent, czyli usługi i aplikacje dostępne on-line

2.1 Budowa zintegrowanego systemu eUsług publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego)

Jest jednym z największych i logistycznie najtrudniejszych projektów realizowanych ze środków UE przez samorząd Województwa Łódzkiego. W projekcie bierze udział 109 partnerów – jednostek samorządu terytorialnego z regionu łódzkiego. Projekt polega na dostarczeniu wyposażenia i oprogramowania dla jst - partnerów w projekcie, które będzie wykorzystywane na potrzeby świadczenia usług elektronicznych dla mieszkańców Województwa Łódzkiego. W ramach projektu zostanie przygotowane sześć standardowych usług elektronicznych, które mieszkańcy i przedsiębiorcy z regionu będą mogli w urzędach załatwiać zdalnie. Dostarczony dla partnerów w projekcie portal i elektroniczny obieg dokumentów umożliwi im samodzielne uruchamianie kolejnych eUsług.

Budżet projektu - 22.665.004 zł. Projekt finansowany w ramach działania IV.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.

2.2 in4health – Regionalne Serwisy Zdrowotne

Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego poprzez umożliwienie korzystania z szerokiego zakresu scentralizowanych informacji dotyczących ochrony zdrowia poprzez:

- dostęp do elektronicznych usług samokontroli zdrowia,
- poprawę informacji na temat regionalnego systemu ochrony zdrowia poprzez rozwój dostępu do niezbędnych informacji w postaci serwisów informacyjnych,
- wspieranie programów profilaktyki zdrowotnej narzędziami internetowymi,
- udostępnienie serwisów informujących społeczeństwo o polityce zdrowotnej i eZdrowiu oraz postępach w ich wdrażaniu.

Budżet projektu - 2.130.000 zł. Projekt finansowany w ramach działania IV.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.

2.3 Usługi Regionalnego Systemu Informacji Medycznej Województwa Łódzkiego

Celem projektu jest poprawa procesów zarządczych w placówkach służby zdrowia podległych samorządowi województwa, wzrost wykorzystania narzędzi i technologii informacyjno-komunikacyjnych w tych placówkach, poprawa umiejętności posługiwania się narzędziami i technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, zwiększenie dostępu do informacji i wiedzy dzięki wdrożeniu usług eZdrowia.

Budżet projektu 17.651.448 zł. Projekt finansowany w ramach działania IV.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego

2.4 RICHARD (Regional ICT based Clusters for Healthcare Applications and R&D Integration)

Celem ogólnym projektu jest polepszanie i promowanie badań dotyczących nowych lub mających szansę rozwoju, bazujących na technologiach informacyjno-komunikacyjnych terytorialnych modeli klinicznych, w obszarze domowej opieki medycznej, w celu zarządzania chorobami przewlekłymi. Dodatkowym celem jest organizacja warsztatów brokerskich mających na celu stworzenie sieci współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju badań i innowacji w sektorze opieki medycznej w regionach uczestniczących w projekcie oraz wymiana dobrych praktyk.

Projekt finansowany w ramach 7. Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technologicznego i Prezentacji Unii Europejskiej (7. PR.).

2.5 EHR-QTN - Sieć tematyczna nt. jakości i certyfikacji systemów Elektronicznych Rekordów Pacjenta

Projekt ma na celu opracowanie sposobu walidacji i certyfikacji dostawców elektronicznego rekordu medycznego, opracowanie jednolitego dla Europy standardu elektronicznego rekordu medycznego, jak również europejską wymianę wiedzy oraz doświadczeń projektowych z tego zakresu, m.in. poprzez organizację warsztatów krajowych, konferencji w krajach uczestniczących w projekcie, jak również spotkań partnerów projektu.

Wartość wojewódzkiego komponentu projektu - 24.000 EUR. Projekt jest w 100% finansowany w ramach Programu Ramowego na Rzecz Konkurencyjności i Innowacji Unii Europejskiej 2007-2013.2.6 Turystyka w siodle - infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego

Oprócz wytyczenia najdłuższego w Europie szlaku do turystyki konnej wraz z miejscami postojowymi i noclegowymi, projekt przewiduje m.in. uruchomienie portalu internetowego, sieci centrów i punktów informacji turystycznej, świadczenie interaktywnych usług drogą elektroniczną m.in. w zakresie rezerwacji miejsc czy planowania dojazdu, opartych o mapy cyfrowe i systemy

nawigacyjne (GPS). Zakłada się także wyposażenie karetek pogotowia ratunkowego oraz innych pojazdów ratowniczych w urządzenia GPS (ponad 250 zestawów) z mapami wytyczonych szlaków turystycznych. Mają one ułatwić dostęp do poszkodowanych turystów czekających na pomoc, co jest szczególnie ważne na terenach leśnych.

Wartość projektu - 33.300.000 zł. Projekt finansowany w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

3. Infrastruktura, czyli dostęp do usług szerokopasmowego Internetu

3.1 Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna (ŁRST)

Celem projektu jest zapewnienie powszechnego, szybkiego i bezpiecznego dostępu do wiedzy, usług elektronicznych oraz informacji oferowanych poprzez Internet na wybranych obszarach dla obywateli, przedsiębiorców oraz jednostek administracji publicznej na terenie województwa łódzkiego. Budowa jednolitej infrastruktury teleinformatycznej pozwoli na zwiększenie dostępności do mediów elektronicznych, a także podniesie atrakcyjność obszarów dla operatorów telekomunikacyjnych świadczących usługę tzw. ostatniej mili. Otwarcie niedostępnego dotąd rynku spowoduje wzrost liczby inwestycji związanych z doprowadzeniem infrastruktury do odbiorcy końcowego, co wpłynie na zwiększenie dostępu do Internetu dla instytucji, przedsiębiorstw i mieszkańców obszarów peryferyjnych zagrożonych „wykluczeniem cyfrowym”.

Budżet projektu - 71.428.000 zł. Projekt finansowany w ramach działania IV.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.

3.2 Infrastruktura Regionalnego Systemu Informacji Medycznej Województwa Łódzkiego

Celem projektu jest poprawa procesów zarządczych w placówkach służby zdrowia podległych samorządowi województwa, wzrost wykorzystania narzędzi i technologii informacyjno-komunikacyjnych w tych placówkach, poprawa procesu leczenia poprzez modernizację systemów informacyjnych.

Budżet projektu - 22.347.472 zł. Projekt finansowany w ramach działania IV.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.

3.3 Infrastruktura Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej

Celem projektu jest stworzenie użytecznego narzędzia (instrumentu), wspierającego proces realizacji ustawowych zadań stojących przed samorządem województwa, przede wszystkim, w zakresie tworzenia strategii rozwoju regionu, a także opracowania planu zagospodarowania oraz aktualizacji tych opracowań, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju. Zastosowanie systemu będzie niezbędne przy realizacji ustawowych zobowiązań pozostałych szczebli samorządu terytorialnego (powiatów, gmin) m.in. w zakresie wymogów prawa wodnego i prawa ochrony środowiska. Narzędziem tym będzie specyficznie zorganizowana baza danych właściwych dla analiz liczbowo-przestrzennych, skonstruowana w sposób umożliwiający dowolną agregację przestrzenną wprowadzonych do systemu zmiennych, a także zastosowania dowolnych technik analizy zbioru danych (macierzy).

Cele szczegółowe projektu:

- Optymalizacja procesów decyzyjnych administracji publicznej wszystkich szczebli.
- Zwiększenie skuteczności ochrony środowiska.
- Usprawnienie działania służb zarządzania kryzysowego.
- Usprawnienie procesów planistycznych na poziomie regionalnym.
- Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa.
- Usprawnienie pracy Urzędu Marszałkowskiego.

Wartość projektu - 30.645.674 zł. Projekt finansowany w ramach działania IV.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.

III.1 PRZEGLĄD PROJEKTÓW Z ZAKRESU BUDOWY SI REALIZOWANYCH PRZEZ WYBRANE WOJEWÓDZTWA

Dla porównania warto przejrzeć wykaz projektów z zakresu budowy społeczeństwa informacyjnego w następujących dwunastu regionach: lubelskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podlaskim, pomorskim, świętokrzyskim, śląskim, warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim. W zestawieniu celowo zamieściłem po raz kolejny projekty realizowane przez województwo łódzkie. Pozwoli to na dokładniejszą analizę typów projektów realizowanych przez wymienione regiony w poszczególnych filarach budowy społeczeństwa informacyjnego oraz na porównanie typów projektów realizowanych przez poszczególne regiony.

tabela 1 - Zestawienie projektów realizowanych przez samorządy wojewódzkie dla budowy społeczeństwa informacyjnego

	Tytuł Projektu	Wartość	Dofinansowanie	Region
	Infrastruktura SI			
1	Rozbudowa systemów elektronicznej administracji w Małopolsce	7 123 760,58	ZPORR	MAŁOPOLSKA
2	Małopolska Sieć Szerokopasmowa	156 986 731,84	RPO	MAŁOPOLSKA
3	System komunikacji video dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i jednostek organizacyjnych Województwa Małopolskiego	2 926 910,57	RPO	MAŁOPOLSKA
4	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - Internet szansą na lepszy start w przyszłość dla uczniów Małopolski	31 407 330,05	POIG	MAŁOPOLSKA
5	Wirtualne Muzea Małopolski	10 573 303,00	RPO	MAŁOPOLSKA
6	Budowa regionalnego systemu pozycjonowania w województwie Małopolskim	1 633 802,00	ZPORR	MAŁOPOLSKA
7	Budowa zintegrowanych systemów informatycznych do zarządzania i monitoringu satelitarnego w Małopolsce	12 655 199,00	RPO	MAŁOPOLSKA
8	Internet dla Mazowsza	400 000 000,00	RPO	MAZOWIECKIE
9	Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu w szkołach wiejskich	9 630 000,00	RPO	MAZOWIECKIE
10	Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna (ŁRST)	71 500 000,00	RPO	ŁÓDZKIE
11	Infrastruktura Regionalnego Systemu Informacji Medycznej Województwa Łódzkiego	22 350 000,00	RPO	ŁÓDZKIE
12	Infrastruktura Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej	30 650 000,00	RPO	ŁÓDZKIE
13	Opolska eSzkoła - szkołą ku przyszłości - etap 2	33 299 900,00	RPO	OPOLSKIE
14	Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej - województwo podlaskie	252 358 083,25	PO Rozwój Polski Wschodniej	PODLASIE
15	E-świętokrzyskie -rozbudowa infrastruktury informatycznej	9 496 348,52	ZPORR	ŚWIĘTOKRZYSKIE
16	„e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST”	38 987 458,52	RPO	ŚWIĘTOKRZYSKIE
17	„e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego”	25 000 000,00	RPO	ŚWIĘTOKRZYSKIE
18	Budowa Szerokopasmowej sieci Światłowodowej PW	202 159 758,13	RPO	ŚWIĘTOKRZYSKIE
19	Śląska Sieć Punktów Dostępu do Informacji (ŚSPI)	410 600,00	RPO	ŚLĄSKIE
20	Śląska Regionalna Sieć Szkoletna	55 975 792,00	RPO	ŚLĄSKIE
21	Rozbudowa Wirtualnego Centrum Kultury eŚwiatowid.pl - stworzenie społecznościowego portalu kulturalnego	1 755 411,38	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
22	Modernizacja i rozbudowa Centrum Zarządzania Siecią w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie	2 824 690,37	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
23	Rozbudowa infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu i sieci PIAP-ów w Województwie Warmińsko – Mazurskim	15 629 856,25	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
24	Zakup i wdrożenie infrastruktury informatycznej w WZMP	124 281,30	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
25	Rozbudowa infrastruktury informatycznej WZLP w Olsztynie w celu poprawy jakości i dostępności usług medycznych.	1 477 385,50	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE

26	Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie.	258 514 407,81	PO Rozwój Polski Wschodniej	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
27	Szczecin infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – etap 1 Infrastruktura	7 500 000,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
28	Inteligentny Koszalin - rozbudowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego e-Koszalin -budowa sieci teleinformatycznej i systemu monitoringu wizyjnego	12 200 000,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
29	„Wrota Parsęty II” - infrastruktura społeczeństwa informacyjnego na terenie dorzecza Parsęty	15 750 000,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
	eUSŁUGI			
1	Wrota Lubelszczyzny-Informatyzacja Administracji	36 249 910,41	RPO	LUBELSKIE
2	Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej	13 759 568,64	RPO	LUBELSKIE
3	Lubuski e-Urząd	25 000 000,00	RPO	LUBUSKIE
4	Budowa zintegrowanego systemu eUsług publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego)	22 655 000,00	RPO	ŁÓDZKIE
5	in4health – Regionalne Serwisy Zdrowotne	2 130 000,00	RPO	ŁÓDZKIE
6	Usługi Regionalnego Systemu Informacji Medycznej Województwa Łódzkiego	17 651 500,00	RPO	ŁÓDZKIE
7	RICHARD (Regional ICT based Clusters for Healthcare Applications and R&D Integration)		VII. P.R.	ŁÓDZKIE
8	EHR-QTN - Sieć tematyczna nt. jakości i certyfikacji systemów Elektronicznych Rekordów Pacjenta	120 000,00	Programu Ramowego na Rzecz Konkurencyjności i Innowacji Unii Europejskiej 2007-2013	ŁÓDZKIE
9	Turystyka w siodle - infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego	8 000 000,00	PO IG	ŁÓDZKIE
10	System nowoczesnej gospodarki Małopolski - Działanie 2.6 ZPORR	800 745,67	ZPORR	MAŁOPOLSKA
11	Rozwój dostępu do usług elektronicznych w Małopolsce	3 177 446,57	RPO	MAŁOPOLSKA
12	Małopolski System Informacji Turystycznej	1 230 000,00	RPO	MAŁOPOLSKA
13	Budowa zintegrowanego systemu informatycznego do zarządzania nieruchomościami woj. Małopolskiego i wojewódzkich jednostek organizacyjnych	1 999 360,18	RPO	MAŁOPOLSKA
14	System Zarządzania Drogami Województwa Małopolskiego	4 323 678,00	RPO	MAŁOPOLSKA
15	Zwiększenie wykorzystania narzędzi ICT w zakresie usług świadczonych przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	605 815,40	RPO	MAŁOPOLSKA
16	Wdrożenie e-usług w zakresie rejestracji pacjentów w Ośrodku Rehabilitacji Narządu Ruchu „Krzyszowice”	936 120,00	RPO	MAŁOPOLSKA
17	Budowa systemu informatycznego do wspomaganie administracji wraz z integracją zasobów bazodanowych w województwie i w powiecie	49 180 032,00	RPO	MAŁOPOLSKA
18	Budowa i wdrożenie systemu udostępniania informacji o środowisku przez jednostki publiczne	1 469 848,70	WFOŚiGW	MAŁOPOLSKA
19	Rozwój elektronicznej administracji w samorządach województwa mazowieckiego wspomagającej niwelowanie dwudzielności potencjału województwa	48 780 000,00	RPO	MAZOWIECKIE
20	Przyspieszenie wzrostu konkurencyjności województwa mazowieckiego, przez budowanie społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy poprzez stworzenie zintegrowanych baz wiedzy o Mazowszu	146 340 000,00	RPO	MAZOWIECKIE
21	Wypracowanie i wdrożenie innowacyjnych metod integracji danych katastralnych, mapy zasadniczej i Bazy Danych Topograficznych oraz modernizacja usług publicznych świadczonych przez Służbę Geodezyjną i Kartograficzną	20 000 000,00	Fundusz Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego	MAZOWIECKIE
22	Opolska eSzkoła - szkołą ku przyszłości	16 649 950,00	RPO	OPOLSKIE
23	Opolskie w Internecie – system informacji przestrzennej i portal informacyjny – promocyjny Województwa Opolskiego	9 961 618,56	RPO	OPOLSKIE
24	Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego - część II, administracja samorządowa	67 900 000,00	RPO	PODLASIE
25	Podlaski System Informatyczny e-Zdrowie	61 987 663,08	RPO	PODLASIE
26	Informatyzacja państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz opracowanie systemu organizacji, zarządzania i udostępniania przez Internet.	6 300 000,00	Fundusz Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego	POMORSKIE
27	Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego	10 500 000,00	RPO	POMORSKIE

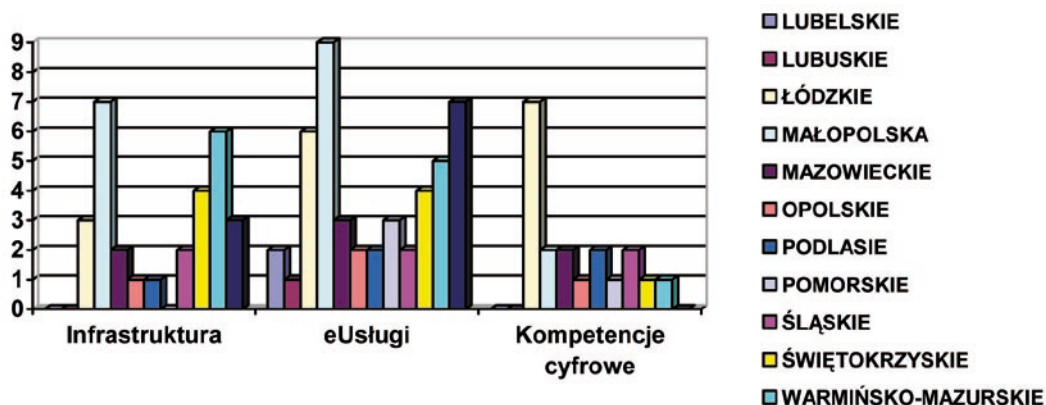
28	Pomorskie dobry kurs na edukację. Wspieranie uczniów o szczególnych predyspozycjach w zakresie matematyki, fizyki i informatyki	8 100 000,00	POKL 9.4	POMORSKIE
29	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej (ORSIP)	4 897 200,00	RPO	ŚLĄSKIE
30	Rozbudowa i upowszechnienie Systemu Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej w Województwie Śląskim - SEKAP2	10 284 600,00	RPO	ŚLĄSKIE
31	Wprowadzenie e-usług publicznych dla mieszkańców obszarów wiejskich Warmii i Mazur oraz Powiśla poprzez budowę systemu informatycznego Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie	1 204 006,03	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
32	e-Pacjent - Rozbudowa systemu usług elektronicznych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Olsztynie	3 214 617,75	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
33	eTeatr - digitalizacja i informatyzacja Teatru im. A. Sewruka w Elblągu	467 590,25	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
34	Zapewnienie wysokiej jakości usług dla obywateli poprzez unowocześnienie systemu i infrastruktury informatycznej w Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym dla Dzieci w Ameryce	717 274,78	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
35	„ePacjent w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Elblągu – usprawnienie obsługi pacjenta oraz powiązanych z nim danych medycznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii poprawiających bezpieczeństwo	495 229,65	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
36	e-Pedagogiczne Centrum Informacji Edukacji Warmii i Mazur	1 785 626,02	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
37	Portal Turystyczny Warmia - Mazury	2 296 317,07	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
38	Zakup programu do ewidencji urządzeń melioracji wodnych, obwodów rybackich, obwodów łowieckich, kopalni (kruszyw) oraz niezbędnego sprzętu komputerowego	2 037 043,96	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
39	Informatyzacja Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w Olsztynie - Etap I	3 178 543,27	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
40	Poprawa jakości i dostępności usług medycznych poprzez kompleksową informatyzację SPZGiChP w Olsztynie	1 417 488,02	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
41	Parkowa 2.0	228 483,77	RPO	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
42	Portal edukacyjny województwa zachodniopomorskiego - Koszalin	5 991 300,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
43	Telemedycyna - element e-zdrowia WZP	3 000 000,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
44	Portal edukacyjny województwa zachodniopomorskiego - Szczecin	8 250 000,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
45	Portal Bezpieczni Razem	1 200 000,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
46	Gmin@ na fali	1 874 588,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
47	„Wrota Parsęty II” - usługi społeczeństwa informacyjnego na terenie dorzecza Parsęty	1 495 127,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
48	Projekt systemowy „e-Administracja i e-Turystyka w województwie zachodniopomorskim”	17 500 000,00	RPO	ZACHODNIO-POMORSKIE
	Kompetencje cyfrowe			
1	Doskonalenie zawodowe nauczycieli w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnej.	11 265 642,45	POKL	MAŁOPOLSKA
2	Podwyższanie kwalifikacji mieszkańców Małopolski w zakresie IT	1 060 000,00	POKL	MAŁOPOLSKA
3	ITeraz Mazowsze II	11 110 000,00	PO KL	MAZOWIECKIE
4	Mazowszanie	20 160 000,00	RPO	MAZOWIECKIE
5	Kapitał Innowacji 2009. Aktualizacja Regionalnej Strategii Innowacji w województwie łódzkim	700 000,00	PO KL 8.2.2	ŁÓDZKIE
6	Kapitał Innowacji 2009. Kurs Trenerski	100 000,00	PO KL 8.2.2	ŁÓDZKIE
7	Nowoczesny samorząd – podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek samorządu terytorialnego Województwa Łódzkiego	1 155 000,00	PO KL 5.2.1	ŁÓDZKIE
8	Aktualizacja RSI – badania i monitoring	1 328 000,00	PO KL 9.2.2	ŁÓDZKIE
9	Łódzka Platforma Transferu Wiedzy	1 456 000,00	PO KL 9.2.2	ŁÓDZKIE
10	Strategiczna mapa regionu – badania regionu łódzkiego z opracowaniem scenariuszy rozwojowych	1 700 000,00	PO KL 8.1.4	ŁÓDZKIE
11	Regiony na rzecz lepszych połączeń szerokopasmowych - B3 Regions		INTERREG IV C	ŁÓDZKIE

12	Podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w zakresie zarządzania, umiejętności interpersonalnych i ICT	2 430 535,00	PO KL 5.2.1	OPOLSKIE
13	e-Podlasie - kierunki rozwoju Społeczeństwa Informatycznego Województwa Podlaskiego	1 999 998,00	PO KL	PODLASIE
14	Podniesienie umiejętności osób pracujących - likwidacja luki kompetencyjnej w obszarze informatyki	9 999 906,00	PO KL	PODLASIE
15	Nowa jakość zarządzania w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego	1 600 000,00	PO KL 5.2.1	POMORSKIE
16	Rozwój systemu kluczowych obszarów funkcjonowania i kompetencji kadr UM WŚ	3 764 808,56	PO KL 5.2.1	ŚWIĘTOKRZYSKIE
17	Elektroniczne Doskonalenie i Edukacja Informatyczna Nauczycieli – eDeN	1 000 000,00	PO KL 5.2.1.	ŚLĄSKIE
18	Akademia GIS	24 600,00	PO KL 5.2.1.	ŚLĄSKIE
19	Profesjonalny urząd administracji samorządowej	3 236 394,31	PO KL 5.2.1.	WARMIŃSKO-MAZURSKIE

* Opracowanie własne na podstawie informacji otrzymanych z dwunastu Urzędów Marszałkowskich

Z zebranych powyżej danych wynika, że powyższe samorządy regionalne realizują:

- 29 projektów dotyczących inwestycji w infrastrukturę SI o łącznej wartości ponad 1,676 mld złotych,
- 48 projektów dotyczących eUsług publicznych SI o łącznej wartości ponad 655 mln zł,
- 19 projektów dotyczących tworzenia kompetencji cyfrowych o wartości 74 mln zł.

wykres 1. Liczba projektów realizowanych przez polskie województwa w poszczególnych filarach budowy SI

IV PODSUMOWANIE

Analiza przedstawionego wykazu inwestycji samorządów wojewódzkich w budowę społeczeństwa informacyjnego pokazuje, że największe projekty dotyczą budowy regionalnych sieci teleinformatycznych. Z jednej strony jest to zjawisko oczywiste – budowa szkieletowych sieci światłowodowych jest zadaniem niezwykle kosztownym, powiązaniem z liniowymi robotami budowlanymi, koniecznością uzyskiwania skomplikowanych pozwoleń i tworzenia wieloetapowych planów inwestycji. Dodatkowa analiza poziomu realizacji tych projektów pokazuje, że projekty te budzą najwięcej wątpliwości co do zasadności interwencji publicznej w rynek usług telekomunikacyjnych, sposobu realizacji zakładanych celów inwestycyjnych (np. przetargi typu zaprojektuj/wybuduj, czy zamówienia na dostawę gotowej sieci?, spółka własna, zewnętrzny podmiot komercyjny, czy inna forma inwestora zastępczego?). Dodatkowo niespójne prawo krajowe i europejskie nie rozwiązuje kluczowego problemu czy regionalne projekty budowy sieci teleinformatycznych wymagają notyfikacji?

Jak widać w powyższym zestawieniu, zdecydowana większość projektów realizowanych przez samorządy wojewódzkie jest finansowana z Regionalnych Programów Operacyjnych lub działania 5.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Unikatowym zjawiskiem jest korzystanie z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, innych niż 5.2 działań w

ramach PO KL, Funduszu Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, INTERREG, czy innych.

Przyczyny tego zjawiska są różnorodne:

- w wypadku Regionalnego Programu Operacyjnego władze województwa mają istotny wpływ na wybór priorytetów finansowania. Oznacza to, że mogą one być istotnie skorelowane z priorytetami regionalnych strategii rozwoju. Taka kompatybilność priorytetów, przynajmniej w teorii, powinna zapewnić skuteczną realizację priorytetów rozwojowych województw, w tym budowy społeczeństwa informacyjnego,

- w wypadku projektów samorządu wojewódzkiego finansowanych z Regionalnych Programów Operacyjnych, Urzędy Marszałkowskie pełnią podwójną rolę: instytucji zarządzającej RPO, a jednocześnie beneficjenta. Nie oznacza to oczywiście, że projekty samorządu wojewódzkiego składane w konkursach są oceniane w inny sposób niż pozostałych beneficjentów. Jednakże autorzy projektów samorządu wojewódzkiego mają w naturalny sposób dużo łatwiejszy dostęp do wiedzy, materiałów źródłowych czy konsultacji z fachowcami z komórek organizacyjnych posiadających pełną wiedzę o sposobie przygotowywania i oceny wniosków o dofinansowanie projektów,

- unijnym źródłem finansowania RPO jest Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Oznacza to, że są to pieniądze „znaczone” do realizacji zadań inwestycyjnych. Jest to jedna z przyczyn powodujących, że w powyższym wykazie większość projektów ma charakter „twardy” – realizowana jest budowa infrastruktury lub eUsługi,

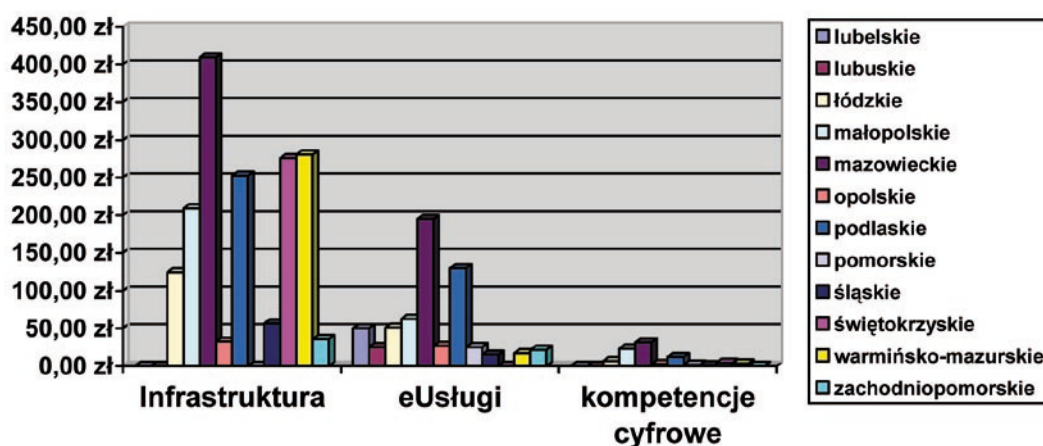
- za wyjątkiem województwa łódzkiego, projekty w zakresie budowy kompetencji cyfrowych dotyczą podnoszenia wiedzy pracowników administracji samorządowej. Jest to oczywiście zgodne z przeznaczeniem priorytetu 5.2 PO KL (priorytet „Dobre rządzenie”). Można to próbować uzasadniać koniecznością uczynienia z kadry urzędów marszałkowskich „latarni oświaty” dla społeczeństwa informacyjnego, jednak wydaje się, że nie jest to działanie wystarczające.

- praktycznie żadne z województw (ponownie oprócz łódzkiego) nie prowadzi projektów badawczych w zakresie innowacji i społeczeństwa informacyjnego. Pomijając oczywiście fakt, że bez tego nie można mówić o planowej, a co ważniejsze skutecznej budowie gospodarki opartej na wiedzy, to w planowaniu budowy społeczeństwa informacyjnego samorządy takie posługują się wyobrażeniami lub intuicją o niezbędnych działaniach projektowych.

- obocznym efektem takiego działania jest kopiowanie projektów przez samorządy – jeżeli jedno z województw skutecznie zrealizowało jakiś projekt, kolejne chętnie go kopiuje, rzadko modyfikując do specyfiki swojego województwa. O ile w wypadku projektów inwestycyjnych wydaje się to być zrozumiałe – większość regionów chce wypełnić „białe plamy”, obszary których mieszkańcy i przedsiębiorcy są pozbawieni możliwości korzystania z usług szerokopasmowego Internetu muszą więc budować regionalne sieci teleinformatyczne – o tyle w wypadku eUsług powtarzalność zakresu projektów wynika, moim zdaniem, w równej części z obowiązujących zapisów prawa, co z łatwości jaką daje korzystanie z dobrych praktyk wypracowanych przez regiony, które takie inwestycje rozpoczęły jako pierwsze. Wydaje się być oczywiste, że inne eUsługi powinny być uruchamiane jako pierwsze w ultraprzemysłowym województwie śląskim, a inne w typowo rolniczym Województwie Podlaskim.

W zestawieniu ujętych jest 12 z 16 województw. Wydawać się może, że nie daje to pełnego obrazu budowy społeczeństwa w Polsce przez samorządy regionalne. W zestawieniu ujętych jest dwanaście z szesnastu województw. Wydawać się może, że nie daje to pełnego obrazu budowy społeczeństwa w Polsce przez samorządy regionalne. W zestawieniu tym znalazły się jednak regiony, które na tego typu działania przeznaczają najwięcej środków („najbogatsze”: Mazowsze, Śląsk, Wielkopolska), jak i regiony najaktywniejsze (Łódzkie, Małopolska, Warmia i Mazury). Brakujące województwa mogły by więc

zmienić wartość nakładów na poszczególne filary budowy społeczeństwa informacyjnego, jednak nie są w stanie zmienić ogólnopolskich trendów.

wykras 2 - Nakłady województw na projekty realizowane w poszczególnych filarach budowy SI (w milionach zł)

Analiza nakładów oraz liczby projektów w poszczególnych filarach pokazuje jeszcze jeden istotny aspekt inwestycji samorządów regionalnych w budowę społeczeństwa informacyjnego – złe zbilansowanie wydatków. W porównaniu z nakładami na infrastrukturę i eUsługi wydatki i liczba projektów skierowanych na rozwój kompetencji cyfrowych jest rażąco mała. Doświadczenia przedakcesyjne i poprzedniego okresu programowania (lata 2004 – 2006) pokazują, że samorzady z mniejszymi lub większymi problemami poradzą sobie z realizacją projektów i wydatkowaniem środków. Można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że środki pomocowe na lata 2007 – 2013 przygotują w Polsce technologiczne podwaliny pod nowoczesne społeczeństwo – społeczeństwo informacyjne. Jednak takie rozłożenie akcentów inwestycyjnych może spowodować, że będziemy mieli w Polsce wspaniałe infostrady o gigantycznych przepustowościach, administracja państwowa i samorządowa uruchomi szereg nowoczesnych eUsług i tylko nie będzie chętnych, żeby z tych dobrodziejstw korzystać.

Przypisy:

1. *Europejska Agenda Cyfrowa*, serwis internetowy Komisji Europejskiej www.europa.eu
2. T. Goban-Klas, *Szkoła wobec pokolenia smsu*, [w:] W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), *Media i edukacja w dobie integracji*, Wydawnictwo eMPi, Poznań 2002.
3. K. Koyama, *Introduction to Information Theory*, Tokio, 1968
4. T. Hofmokl, *Internet 2000 – nowe możliwości – nowe wyzwania*, referat na II Konferencji Miasta w Internecie, Zakopane 1998
5. St. Juszczak, *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2000
6. T. Goban-Klas, P. Sienkiewicz, *Społeczeństwo informacyjne: Szanse, zagrożenia, wyzwania*, Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, Kraków 1999
7. M. Łuszczuk, A. Pawłowska, *Stan zaawansowania społeczeństwa informacyjnego w Polsce*, Wydawnictwo Polska Fundacja Spraw Międzynarodowych, Sprawy Międzynarodowe nr 2(LIII), Warszawa 2000
8. *OECD 1999. Science, technology and industry. Scoreboard 1999 - Benchmarking knowledge economies*, Paryż 1999.
9. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (patrz Dz.U.01.142.1590)
10. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa art. 6 ust.1
11. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa art. 11 ust.1
12. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa art. 14 ust.1
13. *Europejska Agenda Cyfrowa program rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Unii Europejskiej w latach 2010-2015 – wprowadzenie i główne dokumenty*, Wydawnictwo MSWiA, 2010
14. *Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013*, s. 12, Wydawnictwo MSWiA, 2008
15. *Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013*, s. 12, Wydawnictwo MSWiA, 2008
16. Ustawa o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, (Dz.U. 2010 nr 106 poz. 675)
17. *i-Łódzkie 2013 Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Województwie Łódzkim do roku 2013*, Wydawnictwo Urząd Marszałkowski w Łodzi, 2007
18. *i-Łódzkie 2013 Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Województwie Łódzkim do roku 2013*, Wydawnictwo Urząd Marszałkowski w Łodzi, 2007
19. *i-Łódzkie 2013 Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Województwie Łódzkim do roku 2013*, Wydawnictwo Urząd Marszałkowski w Łodzi, 2007

